

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/129/2025
Identifikačné číslo spisu:	4123204525
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4123204525.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobcu U.R. I., narodeného XX. O. XXXX, R., Š. XXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Kočíkovou Šiškovou, Trnava, Kapitulská 26, proti žalovanej K.W. K., narodenej XX. V. XXXX, C. U., N. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Kelemenovou, Nitra, Štúrova 1409/17, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/45/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2025 sp. zn. 25Co/71/2024 - 415, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej voči žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 04. júla 2024 č. k. 18C/45/2023-347 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti v katastrálnom území P., obec a okres R., a to budovy pohrebnej služby súp. č. XXX postavenej na parcele č. 12, zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX.

1.1. Skutkovo bolo preukázané, že manželstvo strán sporu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 10Pc/25/2022 dňa 09. 02. 2023. Žalobca ako darca so žalovanou ako obdarovanou uzavrel dňa 15. 11. 2017 darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena, predmetom ktorej bolo darovanie uvedenej nehnuteľnosti a bezodplatné zriadenie vecného bremena k predmetu darovania v podobe práva jeho doživotného užívania v prospech žalobcu. Výzvou zo dňa 21. 03. 2023 žalobca vyzval žalovanú vlastníčku nehnuteľnosti na dobrovoľné vrátenie daru z dôvodu, že svojím konaním porušuje hrubým spôsobom dobré mravy. Dôvodil, že obdarovaná žalovaná konala účelovo v snahe získať majetok. Vyzvala žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti napriek vecnému bremenu zriadenému v jeho prospech, vyzýva ho, aby zrušil sídlo svojej obchodnej spoločnosti, správa sa k nemu hrubo, šíri o ňom nepravdivé informácie medzi priateľmi a poškodzuje ho nielen ako fyzickú osobu, ale aj jeho podnikateľskú činnosť. Žalovaná sa o nehnuteľnosť ani o žalobcu nestará a vyhadzuje ho z každej jeho nehnuteľnosti.

1.2. Po zistení existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, hmotnoprávne posúdiac spor podľa § 628 ods. 1, ods. 2, § 630 Občianskeho zákonníka (v skratke aj „OZ“) súd prvej inštancie zamietol žalobu, pretože žalobca nepreukázal hrubé porušovanie dobrých mravov žalovanou. Spresnil, že žalobca nepreukázal skutkové tvrdenia uvedené v žalobe a vo výzve na vrátenie daru. Preukázané nebolo, že správanie žalovanej ako obdarovanej dosiahlo značnú intenzitu alebo sústavnosť, teda jeho trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia a zakladajúceho nárok žalobcu na vrátenie daru a následné určenie žalobcovho vlastníckeho práva.

1.2.1. Pri odôvodnení tohto záveru súd prvej inštancie vychádzal z vyjadrenia žalobcu na pojednávaní, že odišiel z domu dobrovoľne. V konaní o rozvod manželstva (pojednávanie dňa 09. 02. 2023) uviedol, že zo spoločnej domácnosti odišiel asi pred štyrmi mesiacmi; nepravdivé je potom žalobné tvrdenie, že žalovaná žalobcu vyhadzovala z nehnuteľností. Výzvy žalovanej žalobcovi na zrušenie vecného bremena, zrušenie zápisu adresy prevádzkarne a zápis zmeny sídla spoločnosti sa týkali nehnuteľností, ktoré nie sú predmetom sporu (nehnuteľnosti v kat. úz. R. zapísané na LV č. XXXX).

1.2.2. Ani vo vzťahu k tvrdeniam, že žalovaná žalobcu ohovára, poškodzuje jeho podnikateľské aktivity a ničí jeho podnikanie, parazituje na jeho dobrej povesti, nedodrížiava dohody, je vulgárna a neslušná, spolu s jej dcérou preberajú jeho klientov a nespláca dlhy žalobca neunesol dôkazné bremeno (nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení).

1.2.3. Zo strany žalobcu nebolo preukázané ani to, že žalovaná ho mala donútiť k darovaniu spornej nehnuteľnosti. Na pojednávaní žalobca prehlásil, že nehnuteľnosť daroval žalovanej, aby nemali nárok jeho deti z bývalého manželstva.

1.2.4. Žalobca nepreukázal ani tvrdenia, že žalovaná sa o nehnuteľnosť nestará, že investoval do zhodnotenia nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu, sumu 50.000 eur. Nebolo zrejmé, či boli investované výlučne jeho vlastné finančné prostriedky, príp. prostriedky získané v rámci bezpodielového spoluvlastníctva ani doba, kedy mali byť investované. Súd prvej inštancie poukázal na to, že obe strany sporu podnikali a mali z podnikania príjem. Z ich daňových priznaní je zrejмый príjem dosahovaný za obdobie rokov 2010-2022. Nevyplýva z nich, že iba žalobca mal mať finančné prostriedky na kúpu všetkých nehnuteľností, keďže mal platiť dane v sume 14.000 eur ako tvrdil na pojednávaní. Vo väčšine daňových priznaní je uvádzaná u žalobcu strata, zisk bol v rozmedzí 4.000 eur až 6.000 eur. Tvrdenie žalobcu, že „medzi účastníkmi bola dohoda, že žalovaná figuruje ako vlastníčka v evidencii nehnuteľností, ale reálnym a jediným skutočným vlastníkom je žalobca“ okresný súd vyhodnotil ako irelevantné.

1.3. Tvrdenia ohľadom nadobudnutia nehnuteľností, ich financovania a úhrad investícií do nehnuteľností, ktoré nie sú predmetom sporu neboli podstatnými pre rozhodovanie v danom spore.

1.4. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tak, že žalovanej ako v konaní plne úspešnej súd náhradu trov konania priznal v rozsahu 100 %, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na § 257 CSP u strán sporu ani v okolnostiach veci nezistil. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia do 60 dní, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 19. februára 2025 sp. zn. 25Co/71/2024 (č. k. 25Co/71/2024 - 415) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

2.1. V dôvodoch rozsudku odvolací súd uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pretože tento správne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Konštatoval, že súd prvej inštancie rozsudok aj v dostatočnej miere a správne odôvodnil, odvolací súd sa s jeho odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a podľa § 387 ods. 2 CSP na neho poukázal.

2.2. V odpovedi na odvolacie námietky uplatnené žalobcom (§ 365 ods. 1 písm. b), e), f), h) CSP) odvolací súd uviedol, že predpokladom vrátenia daru v zmysle § 630 OZ nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ale iba také správanie sa, ktoré vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

2.2.1. Princíp vzájomnosti pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie

darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu a voči členom jeho rodiny. Poukázal na ustálenú súdnu prax, či už súdom prvej inštancie citované judikáty č. R 88/1998, R 61/1997, alebo novšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/44/2017, 9Cdo/44/2022, 3Cdo/218/2010, 2Cdo/108/2007, 8Cdo/76/2023. Výnimkou by bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/108/2007, 8Cdo/76/2023).

2.2.2. Zdôraznil tiež, že § 630 OZ za relevantné označuje len správanie obdarovaného, čo nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania iných osôb ako obdarovaného, hoci i jemu blízkych (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 63/2004).

2.2.3. Judikatúra najvyššieho súdu v minulosti formulovala isté všeobecné právne závery ohľadom posudzovania intenzity konania obdarovaného voči darcovi alebo príslušníkom jeho rodiny (rozhodnutie z 24. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/218/2010), ale úvaha súdu, či skutkové zistenia týkajúce sa správania obdarovanej osoby opodstatňujú záver o dôvodnosti žaloby podanej v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka je v každej jednotlivej veci založená na vysoko individuálnych (odlišných) okolnostiach, charakteristiky ktorých sú spravidla neopakovateľné v iných prípadoch.

2.3. Zo súhrnu okolností posudzovaného sporu a uvedených záverov súdnej praxe vyplýva, že pre vyhovieť žalobe bolo nevyhnutné, aby žalobca nespochybniteľným spôsobom preukázal správanie žalovanej hrubo odporujúce dobrým mravom. Žalobca však podľa odvolacieho súdu iba všeobecne, bez akýchkoľvek konkretizácií uvádzal správanie sa žalovanej, ktoré podľa jeho subjektívneho čítania bolo voči nemu nevhodné, nevďačné, ponižujúce, bezohľadné až agresívne. Neuvedol žiadne konkrétne správanie sa žalovanej, ktoré by mohlo byť charakterizované ako hrubo porušujúce dobré mravy. Žalobca nepreukázal, že žalovaná mu bránila v podnikaní, že by ho vyhadzovala z nehnuteľnosti, ktorú jej daroval, že by mu bránila v jej užívaní, že by ho v spoločnosti a medzi podnikateľskými a obchodnými partnermi ohovárala a brala mu klientov, že by nehnuteľnosti boli kupované výlučne z jeho vlastných peňazí. Tvrdením, že nechcel žiadneho svedka, ktorý mal viesť o nevhodnom správaní žalovanej, „ťahať pred súd“ potvrdil, že svoje tvrdenia nevie preukázať. Správne preto súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, preto jeho žalobe nemožno vyhovieť.

2.4. Žalobca v odvolaní nekonkretizoval, v čom presne malo spočívať porušenie práva na spravodlivý proces. Z obsahu spisu, rozhodnutia súdu prvej inštancie, z dôvodov odvolania nevyplýva žiadne procesné pochybenie, ktoré by malo za následok vadu konania spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie nevykazuje ani znaky nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti, či zmätočnosti, je riadne odôvodnený. Odvolací súd preto odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP vyhodnotil ako nedôvodný a účelový.

2.5. K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie nevenoval dostatočnú pozornosť dokazovaniu a vyhodnoteniu dôkazov nielen jednotlivo, ale aj v ich súhrne a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) odvolací súd uviedol, odvolateľom spochybnená hodnotiacia úvaha (resp. jej výsledok) súdu prvej inštancie zodpovedá zásadám formálnej logiky a je aj preskúmateľná. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého žalovaná svojím správaním (v priebehu konania, ale ani v odvolaní nie je konkretizované) voči žalobcovi nekonala spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že dôkazy hodnotil jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti s dôrazom na to, či žalobcom produkované tvrdenia podporené predloženými listinnými dôkazmi (aj v kontexte s ďalšími vykonanými dôkazmi) sú vôbec spôsobilými tvrdenú skutočnosť dokázať. Spôsob, akým súd prvej inštancie dospel k uvedenému rozhodujúcemu skutkovému zisteniu zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené. Procesným postupom súdu prvej inštancie zodpovedajúcim právnej úprave Civilného sporového poriadku nedošlo k tomu, že by súd znemožnili žalovanej (správne má byť uvedené žalobcovi, pozn. dovolacieho súdu), aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2.6. Odvolací súd námietky, že súd prvej inštancie nehodnotil jednotlivé dôkazy v ich súhrne, v celom kontexte správania sa žalovanej a jej dcéry, vyhodnotil ako účelové a nedôvodné. Vychádzajúc z

predmetu konania sa súde mohli zaoberať správaním sa žalovanej voči žalobcovi vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti. Žalobca nepredložil jediný dôkaz vo vzťahu k tvrdeniam o nevhodnom, arogantnom, bezohľadnom, či až agresívnom správaní sa žalovanej voči nemu a ani v odvolaní nešpecifikoval svoje tvrdenia, že žalovaná využila všetky možnosti ako mu poškodiť, zničiť ho, pretože mu nechce z majetku nič vrátiť.

2.7. Odvolací súd aplikoval princíp vzájomnosti a hodnotil aj správanie sa žalobcu ako darcu. Výsvetlil, že právny vzťah založený darovacou zmluvou zakladajúci právnu istotu požíva právnu ochranu. Záväznosť z toho vyplývajúcu zmluvné strany na seba zobrali sami a dobrovoľne, preto k narušeniu tohto vzťahu nemôže dôjsť len zo svojvôle darcu. Bol to žalobca, ktorý opustil spoločnú domácnosť, bez uvedenia dôvodu odišiel a následne žiada vrátenie darovanej nehnuteľnosti. Žalobca potvrdil, že k uzavretiu darovacej zmluvy nebol donútený, ale urobil tak z dôvodu, aby nehnuteľnosť nedostali jeho právni nástupcovia z prvého manželstva.

2.8. Vo vzťahu k § 365 ods. 1 písm. h) CSP (nesprávne právne posúdenie veci) odvolací súd skonštatoval, že žalobca tento odvolací dôvod nekonkretizoval, neuviedol, v čom vidí nesprávnosť právneho posúdenia veci, v čom súd prvej inštancie pochybil pri právnom posúdení sporu. Ani odvolací súd nezistil pochybenie súdu prvej inštancie v tomto smere.

2.9. Poznámku žalobcu o tom, že je možné pochybovať o objektivite odvolacieho súdu, odvolací súd neakceptoval dodajúc, že skutočnosť, že žalovaná má mať na Okresnom súde Nitra kamarátku nemôže vzbudzovať pochybnosti o objektivite odvolacieho súdu. Navyše žalobca bližšie nekonkretizoval osobu „kamarátky“ žalovanej ani ďalšie skutočnosti, pre ktoré by mala byť objektivita odvolacieho súdu spochybnená. Taktiež nie je zrejmé, ako môže osoba „kamarátky“ žalovanej, pracujúca na Okresnom súde Nitra, spochybníť objektivitu odvolacieho súdu. Poznámku odvolateľa preto odvolací súd vyhodnotil výslovne ako účelovú.

2.10. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal v plnej výške voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých rozhodne podľa § 262 ods. 1 CSP súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie tvrdiac naplnenie dovolacieho dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) CSP. Vychádzajúc z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP) vadu zmätočnosti videl v podstate v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nezaoberal dôkazmi predloženými až v odvolacom konaní preto, že ich existencia sa preukázala po rozhodnutí súdu prvej inštancie. Namietol aj, že súde hodnotili dôkazy iba vo vzťahu k darovanej nehnuteľnosti.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla jeho odmietnutie z dôvodu neprípustnosti (§ 447 písm. c), d), f) CSP), alebo jeho zamietnutie v zmysle § 448 CSP. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania. Zdôraznila, že dovolateľ nešpecifikoval ustanovenie zákona, podľa ktorého podáva dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý neslúži na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Podľa jej názoru v konaní k deficitom v dokazovaní nedošlo. Všetky dôkazy navrhnuté žalobcom realizované boli. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia, ktoré žalovaná poprela. Rozsudky sú dostatočne odôvodnené, keď súd musí odpovedať iba na relevantné námietky.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) prípustné, preto skúmal jeho dôvodnosť.

6. Vzhľadom na obsah dovolania, tvorený z väčšej časti opakovaním tvrdení a názorov totožných s tými, ktoré už žalobca predniesol v odvolaní, ako aj vyjadrením jeho nespokojnosti so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdov nižších inštancií musí dovolací súd upriamiť pozornosť na fakt, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie ďalšie odvolanie. Dovolací súd v súdnej hierarchii nie

je treťou inštanciou, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovoláním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania (preto dovolací súd nemohol prihliadať na skutkové tvrdenia prednesené dovolateľom v dovolacom konaní). Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum spočíva len v kontrole postupu súdu pri procese zisťovania skutkového stavu (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade znátočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd totiž v dovolacom konaní nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porov. § 442 CSP).

7. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. V prvej podstatnej dovolacej námietke identifikovanej dovolacím súdom žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) namietal nevykonanie ním navrhnutého dokazovania.

9.1. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III.

ÚS 332/09).

9.2. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok).

9.3. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť, ak súd pri rozhodnutí vychádzal zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

9.4. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019) vyslovil, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil.

9.4.1. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

9.5. Dovolateľ v kontexte nevykonania navrhovaného dokazovania uviedol, že súdy nižších inšancií nezohľadnili ním navrhované dôkazy vrátane tých, ktoré predložil v odvolacom konaní, pretože ich existencia sa preukázala až po rozhodnutí súdu prvej inšancie. Konkrétne ale nijaké takéto dôkazy v dovolaní žalobca nešpecifikoval a ako vyplýva z obsahu jeho odvolania, neurobil tak ani v odvolaní zo dňa 18. 07. 2024, v ktorom iba uviedol cit.: „čo súd vôbec neriešil je to, že spolu s jej dcérou, ktorá tiež v čase, keď ešte mali dobré vzťahy si založila firmu v oblasti pohrebníctva a dala si čisto zákerne zaregistrovať obchodné meno ako ochrannú známku, pričom jediný kto reálne vybudoval túto značku bol práve žalobca“. Vo vyjadrení zo dňa 03. 10. 2024 k vyjadreniu žalovanej k odvolaniu žalobca prostredníctvom jeho právnej zástupkyne uviedol, že sa po podaní odvolania voči rozsudku súdu prvej inšancie dozvedel, že „bud’ priamo žalovaná alebo prostredníctvom jej dcéry nahlásili na internetovom prehliadači google a na všetkých ostatných internetových prehliadačoch, že „môj klient, ktorý pod touto značkou vystupuje od vzniku jeho pohrebníctva - od roku 2004, že zneužíva ich ochrannú známku a obchodné meno“; k vyjadreniu pridal listinu (bez uvedeného dátumu) označenú ako Nahlásenie google. Napriek tomu, že dovolateľ v odvolacom konaní kvalifikovaný návrh na vykonanie, resp. doplnenie dokazovania nevzniesol (označením dôkazného prostriedku a tvrdením skutočnosti, ktorá má byť vykonaním dôkazu preukázaná), dovolací súd pripomína, že ak žalobca mienil uplatniť tzv. odvolacie novoty (prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inšancie), mohol ich v zmysle § 366 písm. c) CSP v odvolaní použiť len vtedy, ak nimi malo byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo v zmysle § 366 písm. d) CSP vtedy, ak ich bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inšancie. Dovolateľ ani v konaní pred súdom prvej inšancie, ani v dovolaní netvrdil, že nastala niektorá z uvedených situácií ani napr. to, kedy malo dôjsť k nahláseniu firme Google, keď je tiež dôležité pripomenúť, že v zmysle § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

9.6. Vo vzťahu k dovolaciemu tvrdeniu, že súdy neprihliadali na daňové priznania žalovanej, z ktorých podľa dovolateľa vyplýva, že žalovaná nemala financie na kúpu nehnuteľnosti nachádzajúcej sa na adrese J. X v R., samotný dovolateľ uviedol, že nejde o darovanú nehnuteľnosť. Dovolací súd zistil, že v rozsudku súdu prvej inšancie (bod 1.6. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) je uvedené, že z daňových priznaní strán sporu, je zrejmý príjem žalobcu, ako i žalovanej za obdobie rokov 2010-2022. V rozsudku odvolacieho súdu je uvedené odvolacie tvrdenie žalobcu „Súd prvej inšancie vôbec

nepríhliadal na daňové priznania žalovanej, z ktorých vyplýva, že nemala žiadne finančné prostriedky, z ktorých by mohla financovať kúpu nehnuteľnosti na J. X (bod 2.9., resp. 16.6. rozsudku odvolacieho súdu) aj odpoveď odvolacieho súdu (bod 16.6.1.): „Odvolací súd k tejto námietke žalobcu iba dodáva, že predmetné daňové priznania nie sú podstatným dôkazom pre rozhodnutie v danej veci, nakoľko podstatnou skutočnosťou je vyhodnotenie, či správanie sa žalovanej voči žalobcovi bolo hrubo porušujúce dobré mravy. K tomuto záveru odvolací súd však nedospel. Námietku odvolateľa vyhodnotil preto ako účelovú a nedôvodnú“. Z uvedeného je zrejmé, že súdy nižších inštancií dokazovanie daňovými priznaniami vykonali.

9.7. Z dikcie § 630 OZ (ak sa darca voči obdarovanému....) vyplýva, že nevykonanie dokazovania ohľadom správania sa dcéry obdarovanej žalovanej je v súvislosti s predmetom konania irelevantné. Na zjednanie nápravy prípadných pochybení v procese registrácie ochrannej známky slúžia iné právne prostriedky.

9.8. K argumentácii dovolateľa, ktorej obsah možno zhrnúť tak, že nemohol preukázať tvrdenia o ohováraní zo strany žalovanej, lebo „situácia na Slovensku je taká, že nikto nechce ísť svedčiť na súd“ je potrebné iba stručne poukázať na pravidlá dokazovania v kontradiktórnom spore. Ak sa strana sporu rozhodne v súdnom konaní predniesť isté tvrdenie, potom je pre jej úspech v spore nevyhnutné, aby označila dôkaz preukazujúci pravdivosť jej tvrdenia. Ak by žalobca označil osoby, ktoré môžu uvedenú skutočnosť v prípadnej svedeckej výpovedi (ústne alebo písomne) potvrdiť, bolo by vecou súdu tieto osoby predvolať a vypočuť, prípadne sa vysporiadať s dôvodmi odmietnutia svedeckej výpovede.

9.9. Na základe zhorauvedeného dovolací súd uzatvára, že nedošlo k situácii, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces vadami v procese dokazovania.

10. Dovolateľ podľa obsahu jeho dovolania čiastočne namietal aj proces hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií.

10.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

10.2. Na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonával. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), hodnotenie dôkazov z iných ako horeuvedených dôvodov dovolací súd preskúmať nemôže.

10.3. Pokiaľ sa dovolacie námietky žalobcu týkali toho, že súdy nižších inštancií nereflektovali na jeho tvrdenie, že žalovaná „mu odmietla vyplatiť čo i len jedno euro z titulu BSM“ a podnikla spolu s jej dcérou a zaťom kroky smerujúce k vylúčeniu nehnuteľnosti obývanej dcérou žalovanej z BSM, tieto sa týkajú vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a vo vzťahu k predmetu konania o určenie vlastníctva založeného na vrátení daru nemôžu byť ako ničím nepodložené, resp. sporné tvrdenia hodnotené ako prejavy správania sa obdarovanej k darcovi. Rovnako potreba ochrany dobrého mena a kolízne otázky týkajúce sa podnikania žalobcu a žalovanej, resp. jej dcéry nesúvisia s týmto konaním a možno ich riešiť inými právnymi prostriedkami. To isté platí pri dovolaciach tvrdeniach týkajúcich sa udalostí, ktoré nastali pred darovaním, za spolužitia sporových strán ako manželov a v začiatkoch podnikania žalovanej.

10.4. Žalobca namietal, že súdy nehodnotili, že žalovaná „zničila jeho podnikanie, vyhodila ho z užívania, zrušila mu sídlo firiem, zobrala mu všetkých zákazníkov, zakázala mu užívať technické vybavenie pre účely podnikania, ktoré on zakúpil a ona bezplatne užíva“. K tomu je potrebné uviesť, že je ľudsky úplne pochopiteľné, že žalobca po ukončení spolužitia so žalovanou vo vzťahu ku krokom, ktoré začala uskutočňovať pociťuje nespravodlivosť, cíti sa využitý a oklamáný, keď cca 20 rokov robil všetko pre

finančné zabezpečenie rodiny, staral sa o výchovu dcéry žalovanej, ako životný partner žalovanej dobrovoľne umožnil účasť na jeho podnikaní aj jej vlastné podnikanie v rovnakom odbore činnosti, dokonca jej daroval nehnuteľnosť z dôvodu „ochrany“ pred jeho vlastnými deťmi narodenými z jeho iného vzťahu. Ako vyplýva aj z dovolania, všetko robil na základe vlastného rozhodnutia, spoločne so žalovanou chceli rozšíriť poskytované služby, dcére žalovanej dovolil založiť obchodnú spoločnosť pod názvom O.. Žalobca zrejme nepredvídal a nepočítal so životným zvratom v podobe ukončenia manželstva, ktorý sa prejaví aj v zániku majetkového a podnikateľského prepojenia a vo veciach na to nadväzujúcich. Skutočnosti touto zmenou vyvolané však neovplyvňujú naplnenie zákonných predpokladov vrátenia daru striktne daných v § 630 OZ.

10.5. Zásadnou bola dovolacia námietka o tom, že sudy hodnotili dôkazy iba jednotlivo (len vo vzťahu k darovanej nehnuteľnosti), nie však vo vzájomnej súvislosti (s ostatnými skutočnosťami týkajúcimi sa nadobudnutia iných nehnuteľností a podnikateľských aktivít sporových strán).

10.6. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Zákon pri hodnotení dôkazov nepripúšťa nijakú, ani minimálnu mieru svojvôle. Hodnotenie dôkazov uskutočňuje súd z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti a pravdivosti za bezvýhradného a bezvýnimočného rešpektovania procesných predpisov a kautel z nich vyplývajúcich. Základom hodnotiaceho postupu sú okrem všeobecných a odborných skúseností sudcu tiež pravidlá logického myslenia a aj zásada tzv. dostatočného dôvodu vyžadujúca, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené.

10.7. Preskúmaním obsahu spisu aj odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil žiadne závary v procese hodnotenia dôkazov uskutočneného v základnom konaní. Sudy zobrali do úvahy všetky pre spor rozhodujúce skutočnosti tvrdené žalobcom, relevantné dôkazy vykonané na návrh strán sporu hodnotili každý jednotlivo aj všetky vo vzájomnej súvislosti tak, ako je podrobne uvedené vyššie. Zamerali sa primárne na udalosti týkajúce sa nehnuteľnosti tvoriacej predmet tohto sporu preto, že ostatné parciálne okolnosti, na ktoré v okolnostiach prejednávanej veci poukazoval žalobca (spoločné podnikanie a jeho ukončenie po rozvoze manželstva, nadobúdanie nehnuteľností pred darovaním a počas trvania manželstva žalobcu a žalovanej, majetkoprávne vyporiadanie rozvedených manželov, registrácia ochrannej známky dcérou žalovanej, problémy spojené so vzájomnou konkurenciou v podnikaní vyvstávajúce po rozvoze manželstva) sa týkali zhoršenia vzťahov strán sporu po rozvoze ich manželstva a niektoré z nich môžu byť predmetom samostatných konaní bez toho, aby mali vplyv na posudzovanie správania sa obdarovanej k darcovi v hrubom rozpore s dobrými mravmi (pod ktoré nevďak obdarovaného, ako vysvetlili sudy nižších inštancií, nepatrí). Vo svetle uvedeného treba vnímať aj žalobcove tvrdenia, že ho žalovaná mala vyhadzovať z nehnuteľnosti, vyzvala ho na zrušenie vecného bremena, na zápis zmeny sídla spoločnosti a zrušenie zápisu adresy prevádzkárne a záver súdov, že išlo o skutočnosti netýkajúce sa nehnuteľnosti tvoriacej predmet sporu.

10.8. Vykonané dokazovanie teda dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdom prvej inštancie aj súdom odvolacím. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších stupňov nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

11. V spojitosti s dokazovaním a hodnotením dôkazov dovolateľ namietal aj nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie tvrdiac, že obsahuje iba vyjadrenia žalobcu, žalovanej, svedkyne a to, že boli zabezpečené daňové priznania strán. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako ani v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolací súd vzhľadom na predmet konania a skutkové aj právne závery, ku ktorým dospeli sudy v základnom konaní konštatuje, že odôvodnenia ich rozsudkov spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z

odôvodnení rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd nezistil v postupe odvolacieho súdu (v spojení s postupom súdu prvej inštancie) nedostatky, ktoré by odôvodňovali tvrdenie, že závery ním prijaté boli svojvoľné, zmätočné alebo zjavne neodôvodnené. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, ktoré dôkazy vykonal, ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil, a to s uvedením príslušných zákonných ustanovení. Vyhodnotil napr. aj tvrdenie žalobcu, že ho žalovaná vyhodila z domu, keď skonštatoval, že v rozvodovom konaní žalobca uviedol, že z domu odišiel dobrovoľne. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho dôvodmi (§ 387 ods. 2 CSP). Zdôrazniac teoretické východiská problematiky vrátenia daru a princíp vzájomnosti sa podrobne vysporiadal s hlavnými odvolacími námietkami žalobcu ohľadom (i) existencie vád v hodnotení dôkazov (body 16.3. až 16.6.1. rozsudku odvolacieho súdu), (ii) tvrdenia, že súd prvej inštancie nevenoval pozornosť daňovým priznaniam (bod 16.6. rozsudku odvolacieho súdu), (iii) nemožnosti preukázať ohováranie žalobcu žalovanou pred kamarátmi (bod 14 rozsudku odvolacieho súdu), (iv) neprihliadanie na podporu poskytovanej dcére žalovanej (bod 16.10.1 rozsudku odvolacieho súdu) aj (v) námietke o objektivite odvolacieho súdu (bod 16.10. rozsudku odvolacieho súdu). Skutočnosť, že dovolateľ sa s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o jeho arbitrárnosti.

12. Poukazujúc na uvedené dôvody dovolací súd uzatvára, že vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo zaťažené vadou zmätočnosti tak, ako ju vymedzuje § 420 písm. f) CSP. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolania dovolací súd dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

13. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, ktorej vznikli trovy dovolacieho konania. Dovolací súd jej preto voči žalobcovi priznal ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.